

Coalitie-onderhandelingen: SPD-leden aan zet

[Achtergrond](#) - 6 december 2017 - Auteur: Marja Verburg

De grote vraag op het SPD-partijcongres dat donderdag begint: moeten de sociaal-democraten de grote coalitie met de CDU/CSU toch voortzetten? De partij wilde in de oppositie bijkomen van het slechte verkiezingsresultaat. Maar omdat de onderhandelingen tussen CDU/CSU, FDP en Groenen zijn mislukt, ligt de bal nu toch weer bij de SPD.

De SPD gaat in de oppositie, zei partijvoorzitter Schulz al op de [verkiezingsavond](#) van 24 september. De sociaal-democraten hadden het slechtste verkiezingsresultaat ooit gehaald - regeren was niet aan de orde. Die uitspraak herhaalde Schulz twee weken geleden, toen de onderhandelingen voor de Jamaica-coalitie - genoemd naar de partijkleuren van de CDU/CSU, de FDP en de Groenen - waren [mislukt](#). Maar nog diezelfde week moest hij daarop terugkomen. President Steinmeier, zelf ook sociaal-democraat, deed een dringend beroep op de SPD te helpen om uit de politieke impasse te komen. Als je meedoet aan verkiezingen, moet je ook bereid zijn te regeren, aldus de president.

Na uren van vergaderen binnen de SPD-top en een ontmoeting van Schulz, Merkel en CSU-leider Seehofer bij president Steinmeier vorige week was duidelijk: de drie partijen gaan toch praten over een voortzetting van de grote coalitie. Maar de SPD gaat alleen regeren als de leden het daarmee eens zijn, benadrukte Schulz. Dus welke plannen er ook op tafel mogen komen: het partijcongres moet er eerst over stemmen.

'Ergebnisoffene Gespräche'

Het congres, dat van 7 tot 9 december in Berlijn plaatsvindt, belooft tumultueus te worden. Vanuit het partijbestuur is er steun voor gesprekken met de CDU/CSU, maar binnen de partij is er ook veel weerstand tegen een *GroKo*, de Duitse afkorting voor de grote coalitie van CDU/CSU en SPD.

Veel SPD'ers zien verder regeren met Merkel niet zitten

Het partijbestuur stemde maandag in met een voorstel om "ergebnisoffene Gespräche" - gesprekken zonder vooraf vastgelegd doel - te voeren. In dat

voorstel, dat het congres wordt voorgelegd, benadrukt de SPD-top dat naast een grote coalitie ook het gedogen van een minderheidsregering “of andere vormen van samenwerking” een optie zijn. Het bestuur wil niet dat de leden de indruk krijgen dat verder regeren met de CDU/CSU eigenlijk al een uitgemaakte zaak is. Al lijken er naast een grote coalitie en het gedogen van een minderheidsregering eigenlijk geen alternatieven te zijn, op nieuwe verkiezingen na. Maar daar hebben noch de CDU, noch de SPD [gezien de peilingen](#) op dit moment baat bij.

In het voorstel voor het partijcongres heeft de partijleiding ook “[essentiële punten](#)” geformuleerd voor mogelijke gesprekken met de CDU/CSU. Dat zijn bijvoorbeeld de invoering van een *Bürgerversicherung* - waarmee het verschil tussen ziekenfonds en particuliere ziektekostenverzekeringen wordt opgeheven - ruimere mogelijkheden voor gezinshereniging voor vluchtelingen, ambitieuze klimaatdoelen en het recht voor deeltijdwerkers om terug te keren naar een voltijd baan.

No-GroKo

Maar veel SPD'ers zien verder regeren met Merkel niet zitten. De Jusos, de jongerenafdeling van de partij, zijn zelfs een '[No-GroKo](#)'-campagne begonnen. Gezaghebbende SPD'ers als Malu Dreyer en Manuela Schwesig, de minister-presidenten van Rijnland-Palts en Mecklenburg-Voorpommeren, hebben zich ook sceptisch getoond en sommige Bondsdagleden vrezen het einde van de SPD als ze nu weer gaat regeren. Uit een [peiling van Spiegel Online](#) van deze week blijkt dat slechts 29,7 procent van de SPD-kiezers een grote coalitie wil; 56,5 procent is voor het gedogen van een minderheidsregering.

De sfeer tussen de partijen is er de afgelopen weken niet beter op geworden

Werk aan de winkel dus voor Schulz en de SPD-top om de leden te overtuigen op het partijcongres voor gesprekken met de CDU/CSU te stemmen. En hoewel Schulz' positie binnen de partijtop omstreden is, lijkt hij daarvoor toch de juiste man. Hij geldt als geliefd bij de basis en wil zich donderdag ook laten herverkiezen als partijvoorzitter.

Als de SPD-leden op het congres instemmen met het voorstel van het partijbestuur, voeren Schulz en fractievoorzitter Nahles de komende week eerst verkennende gesprekken met de CDU en de CSU. Op 15 december moet de SPD-top dan beslissen of verdere gesprekken plaatsvinden. Of dat dan al officiële coalitie-onderhandelingen worden, is nog open. Voor januari zullen zulke gesprekken nog niet plaatsvinden. En als het tot een coalitieverdrag komt, wordt dat weer aan de SPD-leden ter goedkeuring voorgelegd.

Geschonden vertrouwen

Het zal eerder een kwestie van maanden dan van weken zijn dat Duitsland een nieuwe regering heeft. De sfeer tussen de mogelijke coalitiepartners is er de afgelopen weken niet beter op geworden en over belangrijke thema's wordt ook al geruzied. CSU-leider Seehofer liet deze week weten dat over het voor de SPD essentiële punt van een soepelere gezinshereniging met hem niet valt te praten. En vorige week leidde de [glyfosaat-affaire](#) tot woedende SPD'ers: landbouwminister Schmidt had in de EU tegen afspraken in voor het gebruik van onkruidverdelger glyfosaat gestemd, iets waar de SPD fel tegen is. Merkel veroordeelde Schmidts *Alleingang*, maar de SPD benadrukte dat ze met heel wat over de brug moet komen om het geschonden vertrouwen te herstellen.

Merkel lijkt wel bereid tot compromissen. Zij verkiest een stabiele regering met de SPD ver boven een minderheidsregering, waarvoor ze voor elk besluit steeds weer op zoek zou moeten naar een nieuwe meerderheid in het parlement. Nieuwe verkiezingen wil ze ook niet. Bovendien kan ze met de SPD Europees beleid makkelijker uitvoeren dan met de FDP, die streng tegen de hervormingen is die de Franse president Macron voor Europa heeft voorgesteld.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/23909/coalitie-onderhandelingen-spd-leden-aan-zet>